

BENEDIKT XVI.

Spomen Božjih djela u povijesti spasenja

*Papina kateheza na općoj audijenciji
u srijedu 12. prosinca 2012.*

Draga braćo i sestre!

U prošloj sam katehezi govorio o Božjoj objavi kao njegovu samoobjavljenju i njegovu dobrohotnom naumu ljubavi. Ta se Božja objava zbiva u vremenu i ljudskoj povijesti: ta povijest postaje "mjesto u kojem možemo ustanoviti Božje dobrohotno djelovanje prema čovjeku. On do nas dopire u onom što nam je najbliže, što nam je najlakše prihvatiti, jer predstavlja naše svakodnevno okruženje, bez kojeg nećemo uspjeti sebe razumjeti" (Ivan Pavao II., Enc. *Fides et ratio*, 12).

Evandelist sveti Marko – kao što smo čuli –, jasnim i jezgrovitim riječima, prenosi prve trenutke Isusova propovijedanja: "Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje!" (Mk 1, 15). Prva iskra onoga što baca svijetlo i daje puni smisao povijesti svijeta i čovječanstva zablistala je u betlehemske špilji; otajstvo je to koje ćemo uskoro kontemplirati na Božić: spasenje koje se ostvaruje u Isusu Kristu. U Isusu Nazarećaninu Bog očituje svoje lice i traži od čovjeka da se odluči priznati ga i slijediti. Božja objava u povijesti kojom ulazi u odnos dijaloga u ljubavi sa čovjekom, daje novi smisao čitavoj ljudskoj povijesti. Povijest nije puko nizanje stoljeća, godina, dana, već je vrijeme jedne prisutnosti koja joj daje puno značenje i otvara je čvrstoj nadi.

Gdje možemo čitati o etapama te Božje objave? Sveto pismo je povlašteno mjesto za otkrivanje događaja toga puta i želim – još jednom – pozvati sve, u ovoj Godini vjere, da uzmu češće u ruku Bibliju, da je čitaju i nad njom meditiraju i da posvete veću pozornost čitanjima na nedjeljnoj misi; sve to predstavlja dragocjenu hranu za našu vjeru.

Čitajući Stari zavjet možemo vidjeti kako Božji zahvati u povijesti naroda kojeg si je izabrao i s kojim sklapa savez nisu činjenice koje prolaze i padaju u zaborav, već postaju "spomen", predstavljaju "povijest spasenja", na koju židovski narod čuva živu svijest slavljenjem spasenjskih događaja. Tako, u knjizi Izlaska, Gospodin poručuje Mojsiju da slavi veliki događaj oslobođenja iz egipatskog ropstva, židovsku Pashu, ovim riječima: "Taj dan neka vam bude spomen-dan. Slavite ga kao blagdan u čast Jahvi. Svetkujte ga po trajnoj uredbi od koljena do koljena" (12, 14). Za čitav izraelski narod spominjati se onoga što je Bog izveo postaje neka vrsta stalnog imperativa kako bi prolaženje vremena bilo označeno živim sjećanjem na prošle događaje. U knjizi Ponovljenog zakona, Mojsije se obraća narodu riječima: "Zato pazi i dobro se čuvaj da ne zaboraviš događaje što si ih svojim očima vidio; neka ti ne iščeznu iz srca ni jednoga dana tvoga života; naprotiv, pouči o njima svoje sinove i sinove svojih sinova" (4, 9). Vjeru se jača otkrivanjem i spomenom na uvijek vjernog Boga, koji vodi povijest i koji predstavlja siguran i čvrsti temelj na kojem treba izgraditi vlastiti život. Himan Veliča, kojeg Djevica Marija uzdiže Bogu, također je uzvišeni primjer te povijesti spasenja, toga spomena koji prenosi i posadašnju Božje djelovanje. Marija veliča Božje milosrdno djelovanje u konkretnoj povijesti svog naroda, vjernost obećanjima saveza danima Abrahamu i njegovu potomstvu; a sve to je živi spomen trajne Božje prisutnosti koja nikada neće minuti (usp. Lk 1, 46-55)

Izlazak je, za izraelski narod, središnji povijesni događaj u kojem Bog objavljuje svoje moćno djelovanje. Bog oslobađa Izraelce iz egipatskog ropstva da se mogu vratiti u Obećanu zemlju i klanjati mu se kao jedinom i pravom Gospodinu. Izrael ne kreće na put da bi bio narod poput ostalih naroda – da i on stekne nacionalnu neovisnost –, već da služi Bogu u bogoštovlju i životu i da ga svjedoče među ostalim narodima, da stvori za Boga mjesto gdje će mu čovjek biti poslušan, gdje je Bog prisutan i gdje mu se svijet klanja; i, naravno, ne samo za njih, već zato da ga svjedoče među ostalim narodima. Proslava toga događaja je neko njegovo uprisutnjenje i posadašnjenje, jer je Božje djelovanje trajno i neprolazno. On je vjeran svojem naumu oslobođenja i nastavlja ga provoditi, kako bi čovjek mogao prepoznati i služiti svome Gospodinu i s vjerom i ljubavlju odgovoriti na njegovo djelovanje.

Bog dakle objavljuje samoga sebe ne samo u praiskonskom činu stvaranje, već ulazeći u našu povijest, u povijest jednog malog naroda koji nije bio ni najbrojniji ni najjači. A ta Božja objava, koja se razvija u povijesti, ima svoj vrhunac u Isusu Kristu: Bog, Logos, stvaralačka Riječ po kojoj je svijet nastao, utjelovila se u Isusu i pokazala pravo Božje lice. U Isusu se ispunjavaju sva obećanja, u njemu Božja povijest s ljudskim rodom ima svoj vrhunac. Kada čitamo izvješće o dvojici učenika na putu za Emaus, koje nam donosi sveti Luka, vidimo kako jasno izlazi na vidjelo da Kristova osoba baca svjetlo na Stari zavjet, čitavu povijest spasenja i pokazuje veliki jedinstveni naum o dva zavjeta. Isus, naime, dvojici svojih izgubljenih i razočaranih suputnika objašnjava da je on ispunjenje svih obećanja: "Počevši tada od Mojsija i svih proroka, protumači im što u svim Pismima ima o njemu" (24, 27). Evanđelist prenosi usklik dvojice učenika nakon što su prepoznali da je njihov suputnik bio Gospodin: "Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?" (r. 32).

Katekizam Katoličke Crkve donosi sažeti prikaz etapa Božje objave prikazujući u kratkim crtama njezin razvoj (usp. br. 54-64): Bog je pozvao čovjeka od samih početaka na prisno zajedništvo sa sobom i kada je čovjek, zbog svoje neposlušnosti, izgubio prijateljstvo, Bog ga nije prepustio vlasti smrti, već je mnogo puta ljudima nudio spasenje (usp. Rimski misal, Četvrta euharistijska molitva). Katekizam predstavlja Božji hod sa čovjekom od saveza s Noom nakon potopa, do poziva Abrahamu da izađe iz svoje zemlje da bi učinio od njega mnoštvo narodâ. Bog od Izraela čini svoj narod, po događaju Izlaska, savezu na Sinaju i daru zakona, po Mojsiju, da bi ga se priznalo i služilo mu se kao jedinom živom i pravom Bogu. S prorocima, Bog vodi svoj narod u nadi spasenja. Poznajemo – preko Izaije – "drugi Izlazak", povratak iz babilonskog izgnanstva u vlastitu zemlju, ponovnu uspostavu naroda; istodobno, međutim, mnogi su se pripadnici narod rasuli na sve strane i tako počinje univerzalnost te vjere. Na kraju ne očekuje se samo neki kralj, David, Davidov sin, već jedan "Sin Čovječji", spas svih naroda. Dolazi do susretâ među kulturama, najprije s Babilonijom i Sirijom, a zatim također sa silno raširenom grčkom kulturom. Tako vidimo kako se Božji hod proširuje, otvara se prema otajstvu Krista, Kralja svega stvorenja. U Kristu se konačno ostvaruje objava u svojoj punini: on postaje jedan od nas.

Zaustavio sam se na spomenu Božjeg djelovanja u ljudskoj povijesti, kako bih predstavio etape tog velikog nauma ljubavi posvjedočenog u Starom i Novom zavjetu: to je jedan te isti naum spasenja upućen čitavom čovječanstvu, što ga je Bog svojom moćnom rukom postupno objavljivao i ostvarivao. To je od temeljne važnosti za hod u vjeri. Nalazimo se u liturgijskom vremenu došašća koje nas pripravlja na sveti Božić. Kao što dobro znamo, izraz "advent" znači "dolazak", "prisutnost" i u starini je označavao upravo dolazak kralja ili cara u određeni kraj. Za nas kršćane to označava jednu divnu i potresnu stvarnost: Bog je prešao preko praga svoga neba i prignuo se nad čovjeka; sklopio je savez s njim ušavši u povijest jednog naroda; on je kralj koji je sišao u ovaj siromašni kraj koji je zemlja i podario nas svojim pohodom preuzevši na sebe naše tijelo, postavši čovjekom poput nas. Došašće nas poziva da ponovno prođemo put te prisutnosti i podsjeća nas da se Bog nije otuđio od svijeta, da nije odsutan, nije nas prepustio nama samima, već nam izlazi ususret na razne načine, koje moramo naučiti prepoznati. I mi smo s našom vjerom, našom nadom i našom ljubavlju pozvani svakoga dana otkrivati i svjedočiti tu prisutnost, u jednom često površnom i rastresenom svijetu, i učiniti da u našem životu zasja svjetlo koje je obasjalo betlehemsku špilju. Hvala!